

Aan
de gemeenteraad

Datum 24 september 2024
Zaaknummer 2024-0095307
Betreft Beantwoorden motie M11A Van afvalstress naar afvalZen

Vergadering van
Portefeuillehouder: Tanja de Jonge
Begrotingsprogramma Groen, Duurzaam en Ruimtelijk Dordrecht
Kernteam/Opgave: Ruimtelijke Kwaliteit - Wegen, Verlichting & Schone Stad
Auteur: Pieter Fokkens
E-mail: jp.fokkens@dordrecht.nl
Verantwoordelijke:
Openbaar: Ja

Raadsinformatiebrief

Hoe zijn de bevoegdheden rond dit onderwerp verdeeld?

Het college gaat over het uitvoeren van de door de raad aangenomen moties.

Wat is de aanleiding om deze informatie kenbaar te maken?

Op 4 juli 2023 heeft uw raad motie M11A aangenomen (20 stemmen voor, 18 stemmen tegen) die ons college oproept een proef te houden met het openzetten van ondergrondse restafvalcontainers, waardoor inwoners geen afvalpas meer hoeven te gebruiken.

Wat is de te delen informatie?

Om invulling te geven aan de motie hebben we allereerst een vooronderzoek uitgevoerd. In vervolg daarop willen we op kleine schaal een proef uitvoeren, in combinatie met de inzet op Programma Schoon. Naast het effect op bijplaatsingen zal ook aandacht zijn voor de overige effecten en afbreukrisico's.

Met deze raadsinformatiebrief informeren we u over de uitkomsten van het vooronderzoek en de voorgenomen uitvoering van de proef.

Vooronderzoek

Om de uitvoering van de proef voor te bereiden is samen met een onafhankelijk onderzoeksbureau en onze inzamelaar HVC de haalbaarheid van de uitvoering van deze motie getoetst en zijn de randvoorwaarden en bijkomende kosten in kaart gebracht. Tevens is met een nulmeting de Ausgangssituatie van de mogelijke proefgebieden en controlegebieden in beeld gebracht.

De nulmeting is uitgevoerd bij 55 restafvalcontainers in vijf buurten waar hotspots van bijplaatsingen zijn. In dit onderzoek zijn twee zaken gemeten:

1. Is er sprake van een bijplaatsing naast de ondergrondse containers? Dit komt overeen met hetgeen inwoners waarnemen: Er staat iets, ongeacht de hoeveelheid of de samenstelling ervan.
2. Wat is de samenstelling van deze bijplaatsing?

De conclusie van deze nulmeting is dat 60% van alle voorwerpen die naast containers stonden, überhaupt niet in de trommel van de container passen. In de meeste gevallen van bijplaatsing was er sprake van een combinatie van afval dat *wel* en afval dat *niet* in de container past.

Uitvoeren proef met restafvalcontainers zonder pasjessysteem

De kosten voor het uitvoeren van de motie gedurende een jaar in een hele buurt bedragen minstens € 80.000,-. Bij deze kosten is nog geen rekening gehouden met de hogere kosten voor het verwerken van het niet gescheiden restafval, waarvan het tonnage toe zal nemen door oneigenlijk gebruik en door slechtere afvalscheiding. Gelijktijdig verwachten we dat er minder grondstoffen gescheiden aangeleverd worden en de opbrengsten daarvan dus af zullen nemen.

Door de proef te beperken in omvang en tijdsduur, kan tegen lagere kosten (tussen € 25.000,- en € 50.000,-) een goed beeld gevormd worden wat de effecten zijn van pasloze restafvalcontainers. Deze resultaten vergelijken we met de effecten van inzet op handhaving van bijplaatsing bij restafval containers met een pasjessysteem. De proef zullen we lang genoeg uitvoeren om een goede evaluatie te kunnen maken. Wanneer de proef leidt tot onaanvaardbare neveneffecten, zal dat reden zijn om de proef eerder te beëindigen.

Risico's

De uitvoering van de proef zorgt potentieel voor ongewenste neveneffecten zoals bijvoorbeeld het oneigenlijk gebruik van de containers voor bedrijfsafval en afval van elders. Dit betekent dat de inwoners van de gemeente Dordrecht de kosten dragen van dit oneigenlijke gebruik.

De keuze om de containers open te zetten zorgt er ook voor dat we niet langer kunnen legen op basis van het volmeldsysteem. Het pasjessysteem telt het aantal keren dat een afvalpas gebruikt wordt op een container, om te beoordelen of de container (extra) moet worden ingepland in een route.

Doordat we niet meer kunnen sturen op het tijdig legen van de containers bij extra afvalaanbod, is de kans groter dat deze containers vol raken voor de leging, wat kan leiden tot meer bijplaatsingen van zakken.

Kanttekeningen

De uitkomst van de nulmeting stelt de vraag of de uitvoering van de motie leidt tot de gewenste oplossing om illegale dumpingen tegen te gaan. Immers, als de 40% die wel past in de container gegooid zou zijn in het geval er geen afvalpas nodig zou zijn om deze te ontgrendelen, dan zou er in de ogen van de inwoner nog steeds sprake zijn van een bijplaatsing; die bestaat dan alleen maar uit voorwerpen die niet in de container gepast zouden hebben. Met dat feit in het achterhoofd zal het vrijgeven van containers waarschijnlijk geen algehele oplossing bieden voor het probleem van bijplaatsingen.

Ook kan de proef onduidelijkheid veroorzaken bij de inwoners door wisselende communicatie boodschappen en spelregels over het gebruik van de passen en scheiden van grondstoffen, wat haaks staat op de doelstelling van het Grondstoffenplan Dordrecht 2021-2030 om onze inwoners goed met afval om te laten gaan en beter te laten scheiden.

Bredere context

De bijplaatsingen in Dordrecht zijn geen lokaal fenomeen. Bij de landelijke Benchmark Afval 2021 is specifiek gevraagd naar bijplaatsingen. Maar liefst 92% van de deelnemende gemeenten heeft een probleem met bijplaatsingen, dus niet alleen grootstedelijke maar ook meer landelijke gemeenten.

De introductie van het pasjessysteem in Dordrecht is gebaseerd op een pilot in de Binnenstad in 2003. Met de introductie van een pasjessysteem is een significante afname van de vullingsgraad van de proefcontainers gemeten en is een significante afname van de hoeveelheid bijvuil rond de proefcontainers geconstateerd. Het pasjessysteem is vervolgens doorgevoerd bij alle ondergrondse containers die destijds alleen in de Historische Binnenstad stonden.

Met de uitrol van ondergrondse containers met het pasjessysteem in de rest van Dordrecht is het tonnage bijplaatsingen stadsbreed destijds gehalveerd. Dit effect is gelegen in een combinatie van de overgang naar ondergrondse containers met een pasjessysteem en de flankerende communicatie en handhaving.

Hoe verder na deze raadsinformatiebrief?

Voor de realisatie van de proef werken we dit najaar samen met onze gedragsexpert en HVC het plan van aanpak uit, in samenhang met de inzet vanuit het Programma Schoon. Onderdelen van de aanpak zijn het monitoren van de resultaten en het bepalen en volgen van de kritieke prestatie-indicatoren. Voor de uitvoering houden we er rekening mee dat de bijplaatsingen doorgaans in het

najaar en winter afnemen en in het voorjaar toenemen. Daarom starten we komend voorjaar de proef bij ondergrondse restafvalcontainers die tijdens de proef zonder afvalpas te gebruiken zijn.

Welke kosten zijn verbonden aan het proces?

Door een gelimiteerde invulling te geven aan de uitvoering van de motie, worden de kosten beperkt tot acceptabele kosten van € 25.000,- à € 50.000,- ten laste van het taakveld afval.

Wat zijn de belangrijkste gerelateerde besluiten?

Raadsvoorstel [Vaststellen Kadernota 2024](#).

Motie [M11A Van afvalstress naar afvalZen](#).

Het college van Burgemeester en Wethouders

C.H.W.M. Post
secretaris

P.A.C.M. van der Velden
burgemeester